

Sài Gòn
Trinh Thâm

PHẠM CAO CÙNG

**BA
VIÊN
NGỌC
BÍCH**

CHOLON

DO - PHU

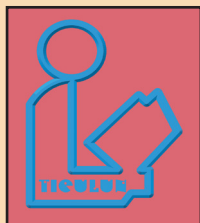

NG - QUE

XUẤT BẢN

BA VIÊN NGỌC BÍCH

PHẠM CAO CÙNG

MỤC LỤC

I - Bức Danh Thiếp Đáng Ngờ	5
II - Một Vụ Trộm Lạ	16
III - Thằng Xe Khả Nghi	27
IV - Một Thủ Phạm	37
V - Hai Thủ Phạm	49

I - Bức Danh Thiếp Đáng Ngờ

Kỳ Phát cười mà bảo tôi :

- Anh đánh cờ mà không chịu nghĩ như thế thì cả đời thua, mà thứ nhất là không bao giờ cao được.

Tôi cũng cười, bày ván cờ khác rồi trả lời :

- Tôi chịu, không làm sao được, vì tôi dầu có muốn nghĩ cũng không ra.

Phát cau mặt :

- Sao lại không ra, chỉ có một điều là anh không chịu nghĩ.

- Khổ, oan cho tôi quá, nhưng tôi nghĩ mà không ra, thì anh bảo tôi làm sao được ? Anh đánh một nước thì tính luôn theo mấy nước sau, tôi thì chịu.

Phát nhất định buộc tội :

- Nghĩa là anh lười nghĩ

Tôi cười :

- Anh cứ kêu tôi lười hoài, nhưng tôi hãy hỏi anh : ví dụ như vụ án mạng, ở trong Thanh mà người ta đã nói

dạo trước việc tìm ra cái kho tàng nhà họ Đặng, cái bí mật trong Chiếc tất nhuộm bùn, dĩ thường anh cũng bảo rằng ai cũng có thể khám phá ra được cả sao ?

Phát châm thuốc lá hút rồi gật đầu :

- Phải, ai cũng có thể khám phá được, nếu ai cũng chịu nghĩ.

Tôi lắc đầu :

- Không anh ạ, chịu nghĩ chỉ là một điều, mà có khối óc trình thám đặc biệt như anh mới là điều can hệ hơn cả.

- Cái điều ấy thì tôi chắc ít người có lắm.

Phát thở một hơi thuốc lá dài, rồi có vẻ chán nản, bảo tôi rằng :

- Tôi thấy phần nhiều người nước ta, đều giống như anh hết, tất cả việc gì, chưa làm đã kêu khổ hình như tự biết là một kẻ không có làm được cái thá gì hết cả. Như vậy thì còn bao giờ mà thành tựu được việc gì hơi quan trọng một chút ?

Tôi cười :

7 | Ba Viên Ngọc Bích

- Không hiểu hôm nay anh ăn phải món gì mà sinh ngôn luận thế, có mỗi một ván cờ, mà anh bàn ngay ra truyện đời được. Anh lại khéo léo mạt sát cả nước ta là nước văn hiến...

Phát tức mình, dơ tay sỏ cả bàn cờ tôi vừa bày song rồi vất điếu thuốc lá chàng đương hút dở mà bảo tôi rằng :

- Thôi, nói với một người bướng như anh là vô ích mà đánh cờ với một người không chịu nghĩ như anh lại càng vô ích hơn nữa.

Cố ý trêu cho Phát tức, tôi khoanh tay nhìn chàng mà hỏi :

- Vậy bây giờ, không đánh cờ mà trời mưa buồn không đi chơi đâu được thì anh định làm gì.

Phát cúi :

- Thì tôi ở nhà để nghĩ, nghĩ xem những người bướng và lười như anh thì sống để làm gì ?

Tôi cười :

- Tôi đã nghĩ ra rồi, anh ạ ! Tôi sống để mà trêu anh.

Có lẽ Phát biết tôi có ý trọc tức chàng nên Phát đánh diêm, châm điều thuốc khác, rồi ra tựa cửa sổ nhìn những giọt nước mưa tí tách, nhất định không nói nữa.

Tôi nhìn theo Phát mà mỉm cười.

Kỳ Phát, cái anh chàng có tài trình thám bao giờ cũng vui vẻ, ưa hoạt động của tôi, chỉ có mỗi lúc này là cáu kỉnh, ấy là lúc lâu mãi không có cái gì lạ lùng bí mật để chàng tra xé nghĩ ngợi.

Người ta khi dỗi thì thấy nôn nao, khó chịu. Kỳ Phát của tôi lúc này cũng dỗi, nhưng dỗi trong khối óc ham luận lý xét đoán của chàng. Kỳ Phát chỉ có mỗi một tính xấu ấy. Muốn chữa cho chàng, tôi đã có một cách là khi nào chàng cáu kỉnh thì tôi lại càng trêu chàng kỳ cho đến khi nào chàng hết cáu mới thôi.

Bỗng có tiếng gõ cửa. Thằng xe nhà ông Tham Lượng bước vào. Nó cúi chào tôi rồi lại bên Kỳ Phát, đưa một chiếc phong bì danh thiếp. Phát mở xem, rồi quay bảo thằng xe :

- Cho anh về, thưa với ông rằng ta sẽ lại ngay !

Thằng xe đi rồi, Kỳ Phát đọc thư lại một lần nữa, rồi đi lại bên, vỗ vai tôi mà bảo rằng :

- Bây giờ thì tôi đồ anh trêu làm sao cho tôi tức được.

Tôi giật mình, hỏi :

- Thế nào, anh lại có một việc gì để tra xét rồi hử ?

Phát gật đầu :

- Nho nhỏ thôi, nhưng tôi ngờ rằng có nhiều cái lạ ?
Đây, anh đọc ?

Tôi cầm lấy chiếc danh thiếp của Phát trao cho. Đó là cái thư của Phạm Lượng, một người bạn của Kỳ Phát và cả của tôi nữa. Trong thiếp chỉ có viết mấy dòng :

Anh Kỳ Phát,

Nếu anh rỗi rãi, thì lại ngay nhà tôi chơi. Tôi có một việc trộm thường, nhưng rất bí mật, nếu được anh tra xét giúp cho thì hay lắm.

Thế nào anh cũng lại, và trời mưa thì anh soi com luôn cả một thể ở đằng tôi cho vui Anh lại ngay.

Phạm Lượng

Tôi xem xong, gật đầu :

- Thực là buồn ngủ lại gặp chiếu manh sướng anh nhé! Nào, chúng ta mặc áo lại anh Tham Lượng.

Phát vẫn đứng yên hỏi :

- Anh cũng đến à ?

Tôi ngạc nhiên :

- Sao lại không đến ? Tham Lượng cũng là bạn của tôi, và lại từ trước đến nay chưa hề bao giờ anh đi khám phá một vụ nào mà lại không đủ tôi cùng đi, như vậy, lần này cũng phải giống như mọi lần trước.

Kỳ Phát lắc đầu :

- Không, lần này thì anh ở nhà.

- Tại sao ?

- Tại anh là một người chỉ biết nói bướng và lười nghĩ, để anh đi theo cũng vô ích thôi, vì đúng như lời anh nói, trời sinh anh ra ở đời chỉ có một việc là trêu tôi thôi, vậy anh hãy ở nhà đợi đến lúc nào tôi cáo.

Tôi làm lành :

- Thôi, Kỳ Phát a, bây giờ tôi phục lời anh nói là phải lắm rồi người ta ai cũng có thể suy nghĩ được, vậy có dịp tốt để tôi nghĩ, bốn phen của anh là để tôi đi theo.

Phát cười :

- Anh hỏi bây giờ thì đã khí muộn, nhưng tôi cũng không cố chấp làm gì.

Tôi vội đi mặc áo :

- Anh rộng lượng quá

Phát dơ tay, cản tôi lại :

- Anh hãy khoan đừng có tán dương tôi vội. Ừ, thì anh đi, nhưng trước hết, anh phải làm sao cho tôi tin được rằng tới đó, anh sẽ chịu nghĩ.

Tôi gật đầu :

- Được rồi, anh hãy để tôi lại đây rồi tôi nghĩ cho anh xem !

Phát lắc đầu :

- Không, anh phải nghĩ ngay từ bây giờ !

Tôi ngạc nhiên hỏi :

- Anh bảo tôi nghĩ từ bây giờ, nhưng đã có cái gì để xem xét mà nghĩ ngợi luận đoán được.

Phát do chiếc danh thiếp.

- Có cái này !

Rồi Phát nói luôn :

- Đây anh xem lại, anh xem và nghĩ rồi nói cho tôi biết anh đã nhận xét được điều gì ?

Tôi ngạc nhiên cầm chiếc danh thiếp, xem kỹ lại một lượt, rồi một lượt thứ ba nữa nhưng ngoài mấy câu trên kia, thì không có gì đáng để ý cả. Tôi trao trả Kỳ Phát, lắc đầu :

- Tôi chịu rồi, không nhận thấy gì cả.

Kỳ Phát mỉm cười bảo :

- Thôi, anh lại lười nghĩ rồi. Vậy anh ở nhà nhé, tôi đi đây !

Tôi cũng phải tức, đặt lấy chiếc danh thiếp mà bảo rằng :

- Anh không phải nói, anh đưa tôi xem lại lượt nữa.

Nhưng cũng chẳng hơn gì lần trước, lần này tôi vẫn không thể nào mà nhận ra được cái chỗ khác thường đáng để ý ấy.

13 | Ba Viên Ngọc Bích

Kỳ Phát thì đứng yên mà nhìn tôi. Lâu lâu, chàng mỉm cười mà hỏi rằng :

- Thế nào anh đã nghĩ ra rồi chứ ?

Tôi miễn cưỡng gật đầu :

- Có, tôi nhận thấy có một chỗ chữa, chữa viết thêm vào chữ ngay.

Phát gật đầu :

- Phải, anh đã tấn với đây nhưng chỗ chữa ấy thì nghĩa là thế nào ?

Tôi cố nghĩ rồi đành nói :

- Chữa viết thêm như thế nghĩa là tính anh Tham Lượng không được cẩn thận, nhiều khi lại thay đổi ý kiến luôn.

Kỳ Phát bĩu môi :

- Thôi, anh bắt tất phải nói nữa, nghĩa là có lẽ anh không thể nào nghĩ được, hay là anh không có óc cũng vậy !

Tôi không cãi lại, chỉ tự an ủi và nhủ thầm :

- Ta không có óc, nghĩa là ta không có óc trình thám mà thôi. Như vậy thì cũng không đến nỗi nhục làm.

Nhưng Kỳ Phát đã dục tôi :

- Thôi, anh mặc áo, chúng ta đi, kéo anh Tham Lượng chờ !

Tôi tuy mừng thầm, nhưng cũng còn làm bộ :

- Nhưng trước hết, anh hãy nói cho tôi biết cái danh thiếp này anh nhận thấy những gì đáng để ý.

Phat lắc đầu dục :

- Thì anh hãy đi đã nào, anh nóng muốn biết sao không cố mà tìm ra ?

Tôi cau mặt :

- Thì anh nói ngay cho tôi biết đã nào, hãy nói cho tôi biết để khi nào lại đằng ấy, tôi mới còn có thể nghĩ thêm được ra cái gì khác nữa chứ !

Phat lắc đầu :

- Anh thực không biết điều chút nào cả, nhưng thôi tôi cũng chiều anh, nói cho anh biết một chút vậy : thế xem bức danh thiếp này, anh không nhận thấy rằng trong lúc

anh Tham Lượng ngồi viết thì có chị ấy đứng bên à ?

Tôi ngạc nhiên, hỏi :

- Quái lạ, sao anh lại biết thế nhỉ ? Tôi không hiểu đây !

Phát cười nhạt :

- Tại rằng anh không có óc, hiểu chưa, mà nói luôn cho anh biết rằng chỗ nhận xét ấy chưa là điều quan trọng nhất. Nhưng thôi, nói ra, anh lại hỏi vặn tôi, anh cứ đi đi, rồi sẽ hay !

II - Một Vụ Trộm Lạ

Chúng tôi lại nhà anh tham Lượng. Hai vợ chồng anh thấy chúng tôi thì mừng lắm; chị ấy cười mà bảo :

- Anh Kỳ-Phát, lần này thì việc nhà, hẳn là anh phải tìm ra cho được !

Tôi cũng cười :

- Kỳ-Phát lúc này cũng đã bảo tôi rằng : anh ấy đương trong lúc không có công việc gì, vậy mà anh lại cho công việc, đáng lẽ anh phải mang lễ lại tạ ơn anh chị cơ đấy !

Chị Tham-Lượng cười, mời chúng tôi ngồi rồi nói rằng :

- Các anh hãy ngồi xuống đây. Nhà tôi vừa mất một vụ trộm tuy không lấy gì làm to lắm...

Tôi hỏi :

- Chị bị mất trộm cái gì ?

Chị Tham Lượng nói :

- Tôi bị mất chuỗi hạt vàng...

17 | Ba Viên Ngọc Bích

Kỳ Phát giật mình :

- Chuỗi nào, hay là chuỗi hạt vàng mà có ba viên Ngọc-Bích ở giữa ấy, chuỗi hột chị vẫn thường đeo ?

Chị Tham Lượng gật đầu :

- Vâng, chính chuỗi hột ấy, vì tôi còn có chuỗi nào khác đâu !

Tôi cũng giật mình :

- Chết chữa, mất chuỗi hột quý ấy mà chị lại bảo là vụ trộm nhỏ.

Anh Tham Lượng gật đầu.

- Nghĩa là đã mất rồi thì nói to, hay nhỏ nào có khác gì. Thực ra thì cũng không đáng bao nhiêu, vả lại của đi thay người...

Chị Tham cau mắt.

- Nào tôi có làm ác cái gì mà cậu bảo của đi thay người, vả lại tuy chuỗi hột vàng không đáng mấy nhưng có 3 viên Ngọc-Bích ấy quý lắm.

Phát gật đầu :

- Có, tôi có biết ba viên ngọc ấy, mà hiện thời, toàn cõi Việt-Nam không chắc có lấy được một viên nào nước ngọc đẹp được giống như thế nữa.

Chị Tham Lượng gật đầu :

- Tôi không nói ngoa đâu, thực như thế đó, và 3 viên ngọc ấy là do của ông cụ Tổ nhà tôi để lại, nguyên cụ ngày xưa làm quan Ngự-y trong nội, chữa khỏi được bệnh cho vua gì gì này, nên vua mới ban cho 3 viên ngọc ấy.

Tôi hỏi :

- Chị đã trình sở mật thám chưa ?

- Chưa, vì nhà tôi bảo đừng trình vội, hãy nhờ anh Phát tra xét xem thế nào đã !

Kỳ Phát mỉm cười :

- Vậy có lẽ anh Tham tôi tin cái tài tôi hơn sở Liêm-Phóng đấy nhỉ ?

Anh Tham Lượng gật đầu :

- Cái đó thì đã hẳn, chẳng thể tôi lại tìm anh trước !

19 | Ba Viên Ngọc Bích

Phát cũng gật đầu; nhưng mỉm cười một cách hoài nghi. Rồi Phát bảo Tham Lương :

- Nào, bây giờ anh chị hãy kể cho tôi nghe mất chuỗi hột ấy thế nào.

Tham Lương nói :

- Không có gì rắc rối cả, anh ạ, nghĩa là chuỗi hạt ngọc ấy nhà tôi để trong két rồi sáng hôm sau, mở két ra, thấy mất.

Phát hỏi :

- Khóa vẫn y nguyên chứ ?

Tham Lương gật đầu :

- Vẫn y nguyên, đó mới là một điều lạ !

- Nếu chỉ có đúng như lời anh kể mà mất được thì cũng lạ thực đấy, nhưng tôi chắc rằng không phải chỉ có thế thôi đâu !

Tham-Lương quay lại bảo vợ, hình như muốn lấy vợ làm chứng cho lời nói của mình :

- Mợ nhỉ, câu chuyện chỉ có thế; có lạ, tôi mới phải mời anh lại chứ !

Kỳ-Phát nghiêm sắc mặt lại bảo vợ Tham Lượng rằng :

- Vụ trộm đã xảy ra lâu rồi, khám xét vết-tích bây giờ rất khó vì dù có lột tay chẳng nữa, thì anh chị cũng đã làm nhòa mất cả rồi. Vậy chỉ còn có một cách hy vọng lấy lại được chuỗi hột ấy là chị hãy kể hết sức mình bạch những việc đã xảy ra, như vậy thì tôi mới có thể mong tìm ra thủ phạm.

Chi Tham vội nói :

- Khốn nạn, thì nào tôi có giấu gì đâu, đã định giấu thì còn mời anh lại đây làm gì ?

Kỳ Phát gật đầu :

- Không, nghĩa là tôi nói trước vậy mà thôi; nào chị hãy kể lại thực tường tận cho tôi nghe đi. Chị còn thấy chuỗi hột ấy lần cuối cùng vào lúc nào ?

Chi Tham Lượng nói :

- Anh đề tôi nói rõ ràng anh nghe. Nguyên hôm kia, nghĩa là hôm thứ bảy, tôi và nhà tôi đi xem hát tại nhà hát lớn. Tôi định đeo chuỗi hạt đi thì nhà tôi bảo nên để ở nhà, vì ở đây đông nhỡ ra chen nhau, đứt mất thì sao? Thực là tại nhà tôi, chứ nếu đeo đi thì có lẽ lại không bị

mất !

Tham Lượng cãi :

- Phải, bây giờ nói thế nào chẳng được, nghĩa là số đã mất của thì trăm đường tránh cũng không thoát được.

Chị Tham gật đầu :

- Cậu thì chỉ cho là tại số, sao ngày thường thì cậu chửi số mệnh thế !

- Ấy bây giờ tôi mới nhận ra rằng mọi sự ở đời quả có số thực !

Kỳ-Phát ngắt lời hỏi :

- Chị không đeo hột đi đêm hôm ấy, vậy để ở nhà thì cất vào đâu ?

- Tính tôi vốn cẩn thận nên bỏ chuỗi hột vào chiếc kết kia.

Phát nhìn theo tay chỉ, thấy chiếc kết sắt kiêu lớn, ba ổ khóa.

Phát gật đầu lắm bảm điều gì không rõ, giây lát mới hỏi tiếp :

- Chị có khóa kết lại chứ ?

- Vâng chính tay tôi khóa lại cẩn thận.

- Máy giờ chị đi xem ?

- Lúc ấy vào quãng tám giờ rưỡi.

Phát cười mà hỏi rằng :

- Chắc chị không quên mang chìa khóa đi.

Chị Thanh Lượng cũng cười :

- Anh nói mới lần đầu, có mỗi cái kết mà lại quên không mang chìa khóa đi thì lạ thực, bao giờ chìa tôi cũng giữ, nhưng vì hôm ấy mặc bộ áo vải «phín» mỏng quá, nên sợ rách ao tôi giao cho nhà tôi giữ.

Phát vẫn cười quay hỏi Tham Lượng :

- Còn anh, hẳn anh cũng nhớ mang theo, tôi chỉ lo anh đăng trí lại để quên ở nhà thôi.

Tham Lượng lúc đầu.

- Không, lúc ra khỏi nhà, nhà tôi mới đưa chìa khóa cho tôi, mà lúc về thì tôi lại trao trả nhà tôi ngay.

Phát có vẻ nghĩ ngợi, sau bỗng nói lẩm bầm :

- Quái lạ, hôm ấy, tôi cũng có đi xem sao lúc tôi nhìn thấy chị thì lại không thấy anh đâu : tôi lại cứ yên chí rằng chỉ có một mình chị đi xem thôi, còn anh ấy không đi vì bận việc !

Chị Tham Lượng hỏi :

- Có phải anh nhìn thấy lòi lúc «giờ tạm nghỉ» không?

Kỳ phát gặt đầu :

- Vâng, đúng đó, chắc lúc ấy anh Tham ra ngoài hàng hiên hút thuốc.

Tham Lượng lắc đầu :

- Không, lúc đó tôi có tí việc phải về nhà... Tôi quên chưa lấy cái thư bỏ vào thùng, cái thư cần gửi để nhà giấy thép cho đi chuyển sáng sớm mai !

Phát nhìn thẳng vào mặt Tham Lượng rồi đột ngột hỏi :

- Anh về tận nhà Bưu điện bỏ thư thì kịp về xem lúc mở màn sao được ?

Tham Lượng lắc đầu :

- Không, tôi bỏ ngay chỗ hòm thư ở đầu phố !

Chị Tham Lượng nói :

- Ấy bỏ ngay đầu phở, thế mà cũng mất xem một đoạn, vì mở màn được chốc lát thì nhà tôi mới về kịp.

Rồi chị Tham lại cười :

- Ấy là vội vàng đấy, với đến nỗi trượt chân ngã lồm cồm quần đây kia anh xem.

Phát nhìn theo tay chỏ. Rồi chàng đứng giậy hỏi :

- Bộ quần áo này anh mới may đấy chứ, gớm mới mà anh mặc không giữ gìn nên chóng hại quá.

Phát lại về chỗ ngồi, rồi hỏi tiếp :

- Anh đi bộ hay sao mà đến nỗi ngã ?

Tham Lượng lắc đầu :

- Không tôi đi xe, nhưng vì lúc vội bước xuống, vướng quần phải bánh xe.

Phát gật đầu :

- Phải, chẳng thế người ta lại chẳng có câu ví : «Đi đầu mà vội mà vàng, mà vấp phải đá mà quàng phải gai».

Tôi thấy Phát cứ đùa hoài khó chịu quá bảo :

- Gớm anh cứ bông đùa thế thì tra xét thế nào được.

Kỳ Phát nhìn tôi rồi cười mà rằng :

- Nào thì tra xét, vậy chị biết mất chuỗi hột hồi lúc nào ?

Chị Tham Lượng nói :

- Tôi biết mất ngay từ sáng sớm hôm sau. Lúc mở két ra thì chuỗi hột đã không cánh mà bay.

Kỳ Phát lại hỏi :

- Ngoài chuỗi hột ra chị có mất gì nữa không ?

- Không, và lại tiền thì tôi để trong ngăn kéo ở trong tủ, muốn mở lại phải dùng chìa khóa nữa.

Kỳ Phát hỏi :

- Vậy chị có nghi ngờ cho ai trong nhà hay không ?

- Không, và lại trong nhà hôm ấy thì chỉ có thằng xe ở nhà mà thôi, con sen mới xin về hôm trước.

Kỳ-Phát hỏi :

- Có lẽ là thằng xe lấy ?

Tham Lượng lắc đầu :

- Không, thằng xe này ở đã lâu, vả lại tôi biết nó là người thực thà cẩn thận.

Tôi nói một câu hoài nghi :

- Ở đời không biết đâu mà lường được. Nhiều khi mình tin cậy hết sức mà nó gian xảo không chừng !

Kỳ Phát gật đầu bảo :

- Phải, anh nói đúng, chúng mình không nên tin ai hết. Thì ta hãy thử hỏi thằng xe !

III - Thằng Xe Khả Nghi

Chị Tham Lượng gọi thằng xe ra. Kỳ-Phát nhìn nó hình như thôi miên nó vậy rồi bỗng hỏi rằng :

- Thế nào, anh không lấy chuối hạt ngọc chớ ?

Thằng xe thưa :

- Thưa ông con không dám ạ. Và có muốn lấy cũng không được. Chuối hạt ấy bà con bỏ vào trong két.

Kỳ Phát gật đầu :

- Có, ta biết, nhưng trong lúc ông bà đi xem thì anh không đi đâu chứ ?

- Thưa ông con ở nhà không đi đâu hết.

Kỳ Phát lại hỏi tiếp luôn :

- Thế có ai vào trong nhà lúc ông đi vắng không ?

- Thưa ông không ạ, vì con ở trong bếp.

- Lúc ông về thì anh ở đâu ?

- Lúc ấy con ở ngoài cửa, ông con về con chạy vào trong nhà thì vừa sôi nước, con pha trà mới cho ông con uống rồi ông con lại đi ngay.

Kỳ Phát hỏi :

- Ông về vội lắm phải không anh ?
- Vâng, ông con về một cái rồi đi ngay.

Tham Lương cười :

- Chẳng vội lại ngã lắm quần !

Rồi Tham Lương lại bảo Kỳ Phát :

- Ngay hôm thấy mất chuỗi hạt tôi cũng gọi nó lại hỏi luôn thì nó cũng trả lời như vừa nói với anh lúc nãy. Vụ trộm này tôi không còn hiểu ra sao cả. Thực là bí mật.

Tôi hỏi Phát :

Thế nào ? anh đã thấy manh mối chưa ?

Phát lắc đầu :

- Chưa nhưng chắc cũng phải tìm ra, à nhưng chị tham, tôi mà tìm ra chuỗi hạt ngọc thì chị thưởng cho tôi gì nào ?

Chi tham cười mà rằng :

- Chưa chi thì đã đòi công, thì tùy đây muốn lấy công gì cũng được.

Phát gật đầu :

- Nghĩa là thế này thôi này, mất lòng hơn được lòng sau lễ mà tôi tìm ra thì trước hết chị phải cho tôi đi hát với anh Tham một đêm đã này.

Tôi cười :

- Thế còn tôi anh quên à ?

- Ừ nhỉ với cả anh nữa, rồi hôm sau thì chị làm một bữa tiệc đãi tôi, ăn uống tráng miệng sau đâu đấy, tôi sẽ đưa chuối hột giả chị, chị có bằng lòng như thế không ?

Chị Tham cười :

- Vâng thì ông muốn gì cũng được. Miễn là ông tìm được lại cho tôi chuối hột.

Kỳ Phải đứng dậy bảo :

- Thôi, chúng tôi không muốn ăn cơm hôm nay đâu, chị đừng bảo nó làm nhé !

Chị Tham Lượng không nghe bảo :

- Không, ai lại thế, các anh ăn cơm với chúng tôi cả cho vui, tôi đã bảo nó làm cơm rồi.

Phát lắc đầu :

- Tôi không tin nhờ chị được.
- Thực đấy anh ạ, chẳng tin thì anh vào mà xem.

Kỳ Phát vào xem thực. Chàng chạy thẳng vào bếp rồi cười mà rằng :

- Nào cơm đã thổi đâu mà chị chỉ khéo nói.

Nhưng Phát bỗng nói :

- Trong nhà này thế mà nhiều chỗ dầu tốt đáo để.

Nói một câu không có liên lạc gì cả, thế rồi Phát ra, bảo khế tôi :

- Thôi, chúng ta về, ở lại đây vô ích vả lại tôi còn muốn thử lại xem những lời tôi đoán có đúng hay không ?

Phát nói như vậy nên mặc dầu cho vợ chồng anh Tham Lượng giữ thế nào, Phát cũng nhất định trở về.

Lúc ngồi xe về nhà, tôi hỏi Phát :

- Thế nào anh nhận xét thấy những gì rồi ?

Phát cười bảo tôi rồi :

- Anh này lạ nhỉ, đáng lẽ phải chính tôi hỏi anh câu ấy mới phải chứ, vì anh đã quên rồi sao ? Lúc thoát ở nhà đi tôi đã hẹn anh rằng phải nghĩ.

Tôi gật đầu :

- Có tôi đã nghĩ rồi.

- Vậy anh nhận thấy thế nào ?

- Tôi chỉ biết có thằng xe ăn cắp.

Phát gật đầu.

- Anh khá đấy, nhưng tại sao anh lại đoán thằng xe ăn cắp.

Tôi thấy Phát khen, cũng hơi có chút tự đắc, ung dung cắt nghĩa.

- Thì trong nhà chỉ có 3 người : anh Tham Lượng, chị Tham Lượng và thằng xe. - Lẽ tất nhiên chị Tham Lượng không ăn cắp của chị ấy, anh Tham Lượng cũng không ăn cắp nốt, chỉ còn có thằng xe.

Phát nhìn tôi hỏi :

- Chỉ có thế mà anh đoán rằng thằng xe ăn cắp ?

Tôi gật đầu. Kỳ Phát vỗ vai tôi bảo :

- Vậy ra anh thực là... Một thằng ngốc !

Tôi vẫn chắc ở cái lý của tôi, tôi cãi :

- Có anh là thằng ngốc, tôi hãy hỏi : vậy không phải thằng xe ăn cắp thì ai ?

Phát điềm tĩnh bảo :

- Tôi bảo anh là ngốc là vì theo luận lý giản tiện mờ hồ như thế, mà anh giám kết luận như thế thực là ngốc.

- Tôi có thể cũng theo cách luận lý của anh bảo nhưng thằng xe là một người cả hai vợ chồng anh Tham cùng tin cần, vả lại nó không có chìa khóa giả mà mở két (một chiếc két sắt chẳng phải rằng bất cứ chìa khóa giả nào cũng mở được) vậy thằng xe không thể là thủ phạm.

Rồi Phát cười :

- Theo cách lý luận ấy thì có lẽ thủ phạm là... anh hay tôi đây !

Tôi khó chịu lắm gất :

- Sao lúc nào anh cũng đùa như vậy ? Tôi hỏi thực, anh đã tra ra rồi chứ ?

Phát gật đầu :

33 | Ba Viên Ngọc Bích

- Đã, thủ phạm là thằng xe !

Tôi tại càng tức :

- Vậy anh có hơn gì tôi ?

- Có chứ, vì tôi không luận lý một cách mơ hồ như anh.

- Thế anh bảo nó lấy vào lúc nào ?

- Lấy lúc entr'acte ở nhà hát lớn, lấy lúc Tham Lượng về lấy phong thư.

Tôi muốn hỏi thêm nữa nhưng Kỳ Phát đã dục :

- Anh đã đói chưa ? Chúng ta đi hiệu ăn.

Về vấn đề ăn uống thì tôi với Kỳ Phát bao giờ cũng đồng ý nhau. Chúng tôi đã ăn xong, lúc uống nước, tôi lại hỏi :

- Thế nào, anh đã tìm ra thủ phạm, vậy còn đợi gì mà không lấy lại chuỗi hạt ngọc ?

Phát phìn tôi :

- Nghe chừng anh nóng đi hát lắm có phải không ?

Tôi lắc đầu :

- Không, nhưng tôi nóng muốn biết kết quả ra sao ?

Phát không trả lời câu tôi nói, bỗng hỏi :

- Thường thì entr'ace ở nhà hát bao lâu nhỉ ?

- Chừng 10, 15 phút. Nhưng gánh Tân kịch Đoàn diễn hôm ấy thì lẽ bao giờ cũng nghỉ 15 phút.

Phát lại hỏi :

- Anh có đồng hồ đấy chứ ?

Tôi gật đầu, Phát gọi hầu sáng tính tiền, rời ra khỏi hiệu hỏi tôi.

- Đâu, đồng của anh đâu ?

- Tôi lấy đưa cho Kỳ-Phát, chàng sung sướng bảo :

- May quá lại chiếc Chronomètre có thể tính được từng giây.

Phát lại gọi xe, tôi hỏi :

- Đi đâu ?

Phát không trả lời bảo phu xe :

- Nhà hát tây !

Rồi suốt trong lúc ngồi xe, Phải có ý nghĩ ngợi tính toán không nói một nhời nào. Tôi cũng không giám hỏi, một lát sau xe đến nhà hát tây, Phát cùng tôi đi vào một hiệu cho thuê xe đạp ở ngay cạnh nhà hát. Tôi hỏi :

- Trời mưa, anh thuê xe đạp đi đâu ?

Phát không trả lời, đưa gửi giấy căn cước thuê một chiếc xe biên tên vào sổ, chàng lật giờ mấy tờ rồi nói :

- Nhiều người thuê nhin nhà hàng đại phát tài !

Chủ nhà chép miệng :

- Chẳng ăn thua gì ông ạ, chỉ đủ đóng thuế và vào đồ chữa là vừa.

Phát dắt xe ra dặn tôi :

- Bây giờ anh nhớ nào. Chúng ta cùng về nhà anh Tham Lượng, anh đi xe tay tôi đi xe đạp. Anh thuê xe đi trước đi, tôi cũng đạp xe theo luôn. Anh sẽ đợi tôi ở nhà anh Tham Lượng. Nhưng anh không vào, anh cứ ngồi đợi tôi ở đấy. Hễ Tham Lượng có hỏi thì anh bảo: Tôi đi đâu có chút việc, rồi cũng đến đó ngay.

Phát lại dặn thêm :

- Anh nhớ đừng có nói hớ cho anh chị ấy biết một truyện gì nhé ! Và dục xe chạy thực mau.

Tôi không hiểu ra sao cả nhưng cũng cứ làm theo lời Phát. Tôi lên xe tay, còn Phát thì cầm đầu mà đạp xe đạp.

IV - Một Thủ Phạm

Khi xe tôi đến nhà Tham Lượng thì đã thấy Phát gác xe đạp đứng đón ở nhà bên cạnh. Phát thấy tôi, xem đồng hồ rồi chẳng nói chẳng rằng lập tức lại nhảy lên xe đạp. Tôi toan hỏi nhưng xe đạp của Phát đã vụt đi rồi.

Tôi vào nhà anh Tham Lượng, anh chị ấy đều ngạc nhiên, vì không hiểu tôi đến có việc gì. Chị Tham thì trách.

- Các anh khách sáo quá chừng, bảo ở lại ăn cơm thì chôi đây đây.

Tôi tìm có nói :

- Không, quả chúng tôi về có việc cần nếu không thì ăn cơm ở đây cũng như ở nhà có gì mà ngại.

Tham Lượng hỏi :

- Kỳ Phát đâu ?

- Anh ấy đi có chút việc nhưng anh ấy cũng lại đây bây giờ.

Chúng tôi mới nói được vài câu chuyện thì Kỳ Phát vào, trông quần áo anh chàng lấm be lấm bết, trông như một thằng ăn cắp, chạy trốn cảnh sát vậy.

Chị tham Lượng ngạc nhiên hỏi :

- Thế nào, anh đi đâu mà bẩn thủ thế ?

Phát nhìn quần áo rồi trả lời :

- Thực tôi khó nhọc vì chị đấy nhé, tôi đi bắt thủ phạm.

- Thủ phạm nào ?

- Thủ phạm lấy chuổi hột ngọc chứ còn ai nữa.

Chị Tham ngạc nhiên hết sức hỏi :

- Anh đã tìm ra rồi, vậy chuổi hột đâu đưa đây tôi xem nào ?

Phát lắc đầu :

- Đâu có dễ dàng thế được, chị quên lời hứa rồi hay sao, một châu hát, một bữa tiệc.

Anh Tham Lượng cười :

- Người ta chưa trông thấy chuối hột đâu cả thì anh đã đòi trả công, anh hãy đưa chuối hột ra đã nào.

Phát nhìn Tham Lương rồi lắc đầu :

- Không, tính tôi không thích cái lối hậu tạ ấy, vui chơi, chè chén đã rồi hãy hay.

Chị Tham nửa tin nửa ngờ hỏi Kỳ-Phát :

- Anh tìm ra chuối hột rồi ư, anh nói thực đấy chứ ?

Kỳ-Phát hỏi lại. Chị Tham Lương gật đầu :

- Nếu thế thì được, bao giờ anh muốn đi hát ?

Tôi cười :

- Nhưng chị phải cho phép anh Tham đi mới cơ.

Tham Lương cười :

- Cái đó đã là lẽ cố nhiên, tôi sẽ thay mặt nhà tôi mà tiếp các anh.

Chị Tham lườm chồng :

- Tôi biết cậu rồi, chỉ tiện gió bẻ măng song rồi lại còn ân huệ hão.

Kỳ-Phát bảo :

- Thôi chị cứ mời chúng tôi xuống xóm tôi hôm nay.

Chị Tham Lượng hỏi :

- Vậy bao giờ anh đưa tôi chuối hột ?

Kỳ Phát cười :

- Chị này đến hay quên, chị còn nợ tôi bữa tiệc nữa cơ mà, vậy sáng mai tôi trở về ăn báo chị đã rồi xong đâu đấy...

- Xong đâu đấy ?

- Xong đâu đấy tôi đưa trả chị chuối hột chớ còn làm sao nữa.

Rồi Phát đứng giậy vỗ vai anh Tham Lượng mà bảo rằng :

- Thế mà không may lại hóa may đấy nhé, có mất chuối hột thì anh mới có buổi được đi hát tự do hoàn toàn chiều hôm nay chứ !

Chị Tham lườm chồng :

- Nhưng tôi chỉ muốn cậu đi đến một giờ đêm là cùng thôi đấy nhé.

Tham Lương cười dục tôi và Phát :

- Thôi các anh đi đi không có nhà tôi lại thu nghị định bây giờ; đứng thêm một chút nữa thì không khéo cái hạn một giờ lại thu chỉ còn 11 giờ thôi.

Chúng tôi cùng cười rồi đi ra, nhưng Phát bỗng quay lại bảo :

- Anh chị cho tôi mượn mấy chiếc đĩa hát, anh mới mua hôm nọ nhé.

Tham Lương gật đầu :

- Anh đợi đây rồi tới lục cho.

- Thôi anh bảo thằng xe nó đưa lại tôi, tôi còn phải về đằng này đã.

Lúc về đến nhà tôi hỏi Phát :

- Thế nào, lúc này anh đi lấy chuỗi hột thực đấy à ?

Kỳ Phát lắc đầu :

- Anh bảo tôi lấy đâu mà chóng được thế ?

- Vậy anh chưa tìm thấy chuỗi hột ?

- Lẽ tất nhiên là chưa.

- Sao anh đã bảo chiều nay đi hát ?
- Phải, đi hát.
- Nhưng rồi lấy đâu ra chuỗi hột mà trả chị ấy ?
- Đi hát rồi có chuỗi hột.

Bổng Phát quay lại hỏi tôi :

- Anh có thấy tôi thích đi hát ả đào bao giờ không ?

Tôi gật đầu :

- Phải, đó chính là câu tôi nghĩ ngợi mãi, ngày thường anh rất ghét đi hát mà sao lần này anh lại thích như vậy?

Bổng một ý nghĩ vụt đến trong óc tôi, tôi lẩm bầm :

- Hay là xuống ả đào đề...

Phát vội gạt đi.

- Im, thủ phạm vào đây rồi.

Cửa mở, thằng xe nhà anh Tham Lượng mang mấy chiếc đĩa hát vào, nó để lên bàn rồi toan đi ra, nhưng Phát gọi dật lại :

- Xe, anh hãy vào đây tôi bảo đã.

Thằng xe đã luống cuống, nhưng Phát bảo :

- Anh không có việc gì mà sợ, nhưng tại sao anh lại dám lấy chuỗi hột như vậy ?

Thằng xe vẫn chối :

- Thưa ông con có lấy đầu, lấy thế nào được, vì kết khóa.

Phát quắc mắt, nhẩy sổ ra, nắm lấy hai vai nó, nhìn vào tận mắt, rồi cười gằn nói dă từng tiếng :

- Con dại lắm, con ạ, bây giờ không phải là lúc nói dối quanh nữa.

Thằng xe vẫn chối :

- Thưa ông oan con, tủ kết khóa, con lấy thế nào được.

Phát lắc đầu :

- Bất rất anh phải dối tôi, tủ kết mở nên anh mới lấy được !

Rồi Phát vẫn nhìn chăm chăm vào mặt thằng xe, nói nhanh :

- Ta biết hết cả rồi, anh giầy nữa cũng vô ích ; sau khi ông Tham về, anh tình cờ thấy tủ kết mở, anh lấy chuỗi

hột ngọc vì anh không thấy có tiền nong nào để ngoài nữa. Anh lấy xong rồi, anh mang giấu vào trong bếp chỗ chiếc trạn bát, góc bên trái. Tôi biết hết cả rồi. Anh giấu nữa cũng vô ích, vậy anh muốn ngồi tù hay được tô tha cho ?

Thằng xe luống cuống sau đành van lạy :

- Thưa ông xin ông thương cho con được nhờ, quả thật con không có ý lấy trộm chuỗi hột ngọc nhưng vì lúc ấy tử kết mở...

Kỳ Phát gật đầu :

- Ta biết, thôi bây giờ anh muốn yên lành thì về lấy chuỗi hột mang lại đây rồi tôi sẽ có cách cho anh được thoát nạn nhà pha.

Thằng xe ngần ngại.

- Thưa ông con về lấy bây giờ thì thế nào cũng bị bắt mất và chính lúc này con thấy bà con nhìn con hình như có ý nghi ngờ lắm.

Kỳ Phát lắc đầu :

- Thế chẳng qua là anh có tật giật mình đó thôi, nhưng tôi đã có cách này, anh không phải ngại gì cả. Bây giờ tôi viết cho anh một cái giấy hôi mượn cái máy hát của

ông bà anh, vì máy của tôi đứt cốt. Rồi đó anh bỏ chuỗi hột vào trong máy mà mang lại lòi, như thế anh không sợ ai nghi ngờ gì cả.

Thằng xe vâng dạ đi rồi, tôi quay lại bảo Phát rằng :

- Thế thì anh hơn gì tôi, có phải ngay thoát kỳ thủy tôi cũng đoán ngay ra thủ phạm chính là thằng xe.

- Nhưng anh đoán một cách ngu ngốc.

Tôi tức mình :

- Phải ngu ngốc nhưng kết quả thì cũng tìm ra chuỗi hột ngọc như anh chứ gì. Mà tôi lại không cần phải bận một bộ áo vô ích như anh.

Kỳ Phát nhìn tôi :

- Anh phải biết rằng có làm khó nhọc thế thì mới ăn suôi châu hát và bữa tiệc chớ, vả lại có thế thì mới gỡ tội được cho thằng xe nữa.

Tôi gật đầu, Phát bỗng quắc mắt nhìn tôi rồi cười gằn mà bảo rằng :

- Vậy anh tin thực thế ư ? Anh tâm thường thực, anh phải biết nếu cứ tra ra thủ phạm một cách ngớ như anh thì có cái hại vô chừng...

- Thằng xe bị bắt mà anh bảo là hại ư ? Nó ăn cắp, tham lam, thì ngồi tù, công bình lắm rồi, còn gì nữa.

Phát nghiêm sắc mặt bảo tôi :

- Anh không biết đó thôi, nếu mà cứ làm như anh thì có tại hại lớn. Anh sẽ được trông thấy hạnh phúc một gia đình tan nát vì anh, tôi hãy hỏi, thà mất chuỗi hột hơn hay là mất cả hạnh phúc trong nhà ?

Tôi không hiểu Phát nói những gì đành bảo :

- Anh cắt nghĩa rõ ràng cho tôi hiểu.

Phát lắc đầu :

- Không, xong công việc đâu vào ấy tôi sẽ kể cho anh nghe, hiện giờ thì chưa có thể được.

Cửa mở, thằng xe bung chiếc máy hát vào. Nó trông trước trông sau rồi mở máy hát ra, cầm chuỗi hột vàng đưa cho Phát.

Kỳ Phát gạt đầu, đưa chuỗi hột cho tôi rồi hỏi thằng xe rằng :

- Quê anh ở vùng nào nhỉ.

- Thừa, con ở về Thái Bình.

- Thế thì được rồi, anh còn bao nhiêu công tháng ở nhà ông Tham chưa lĩnh ?

- Thừa ông con còn 3 đồng.

Kỳ Phát móc ví, đưa cho thằng xe ba đồng rồi bảo rằng :

- Đây tôi cho anh ba đồng, vậy tôi hạn cho anh ngày mai lúc nào tôi ăn uống xong xuôi, bảo anh đi mua nước đá thì lúc ấy anh nên về nhà quê ngay, không nên chậm một phút nào nữa, chậm trễ, anh mà bị bắt cái đó là tại anh, tôi không biết.

Thằng xe vâng dạ đi rồi, Kỳ Phát lắc đầu mà bảo rằng:

- Ấy con người ta lương thiện hay không chỉ là vì chưa trông thấy cái tủ két mở lúc có người hay vắng người đó thôi !

Tôi bảo :

- Thôi bây giờ anh cắt nghĩa cho tôi nghe đi.

- Không, tôi đã bảo anh là lúc nào công việc xong xuôi đã cơ mà !

- Chuối vàng đã lấy được rồi thế là công việc xong chứ còn gì ?

Phát lắc đầu :

- Không chưa xong đâu, anh a, à mà chuối hột anh có nhận thấy gì không ?

- Tôi không thấy gì cả.

Kỳ Phát lắc đầu :

- Anh thì chẳng có thấy gì bao giờ hết, thôi anh đưa chuối hột cho tôi,

V - Hai Thủ Phạm

Hôm đó chúng tôi lại nhà anh Tham Lượng, chúng tôi đi hát theo đúng như chương trình đã định.

Nước rồi, trống rồi, anh Tham Lượng ngoảnh nhìn đồng hồ thấy 1 giờ 15 đứng lên bảo chúng tôi.

- Các anh ngủ lại đây, tôi về nhé !

Kỳ Phát cười :

- Gớm anh Tham nhớ hạn của chị ấy thế.

Anh Tham gật đầu :

- Phải, về không có lại điếc tai hàng sớm.

Rồi sau khi chi châu bát, anh Tham còn dùng dằng nói chuyện với người yêu của anh ấy, vì chúng tôi lúc chưa đi hát cũng đoán biết thế nào anh ấy cũng đưa xuống nhà đào Phụng, nhân tình anh ấy. Thôi thì anh chị hẹn ngày xuống, hỏi nhau rằng yêu như thế nào, nghĩa là đủ thứ chuyện của những cặp tình nhân thực lòng yêu nhau, hay không thực lòng yêu nhau cũng vậy.

Tham Lượng về rồi, Kỳ Phát chỉ toàn nói chuyện với đào Phụng.

Rồi họ tán nhan, đùa nhau, đến nỗi tôi phải thấy
trưởng mắt gọi Phát ra mà bảo rằng :

- Tôi không hiểu anh, nghĩ thế nào đây, hôm nay anh
Tham Lượng mời anh đi hát, lúc anh ấy về anh lại soay
ra tán ngay nhân tình của anh ấy.

Phát hết sức trơ, gật đầu

- Tôi tán rồi sao nữa ?

Tôi đã câu :

- Rồi có lẽ đêm nay anh bắt Phụng quạt màn cho anh
ngủ ?

Phát gật đầu vẫn điềm tĩnh như thường :

- Cái đó là lẽ cố nhiên rồi, rồi sao nữa ?

Tôi không thể nhịn được :

- Rồi anh là một thằng đều chó sao.

Phát lắc đầu, nhìn tôi thương hại :

- Vậy anh tưởng rằng Phụng thực yêu Lượng lắm
sao?

- Không, ả đào thì họ chung tình quái gì đấy, nhưng ta là bạn của Lượng xuống hát, vậy anh cứ sử như vậy thì tôi không bằng lòng chút nào cả.

Phát lắc đầu :

- Anh câu nệ quá sức, Phụng trong khi chưa được Lượng chuộc ra, thì ngoài còn là vật sở hữu của quan viên, tôi cũng là quan viên, lẽ tất nhiên là tôi được hưởng đủ mọi quyền lợi của quan viên.

Mặc cho Phát nói thế nào thì tôi vẫn bất phục cái thái độ ấy. Nhưng Phát vẫn cứ như thường, vẫn tán riết Phụng, rồi cũng như lời tôi đã nói, cùng Phụng vào màn nói chuyện.

Sáng hôm sau Phát đã giậy gọi tôi mà bảo :

- Nào chúng ta đi về thôi chứ, về để sắp môm ra mà ăn uống.

Không hiểu sao lúc này tôi thấy Kỳ Phát tầm thường lạ.

Ngồi xe Phát bỗng móc túi rồi lăm bằm.

- Chuối hột mà bỏ quên ở nhà ả đào, ăn uống xong không có gì đưa trả chị Lượng thì sống.

Phát cầm chuỗi hột đưa lại sát mặt tôi hỏi :

- Thế nào, các nhận thấy gì không ?

Tôi vẫn không thấy gì lạ, lắc đầu, Kỳ Phát bỏ chuỗi hột vào túi rồi lại nói :

- Phải, anh thì còn nhận thấy gì nữa.

Về nhà chị Tham Lượng, Phát ung dung nói truyện, nhưng không hề nhắc gì đến chuỗi hạt cả. Có một lần chị Tham hỏi nhưng Phát gạt đi :

- Chị hãy cho chúng tôi ăn đã nào.

Bữa tiệc hôm đó sang thực là sang nhưng chúng tôi, nghĩa là vợ chồng anh Tham và tôi chỉ ăn có chừng, vì chúng tôi đều đợi chỉ có mình Phát là vừa ăn vừa sướng miệng lắm...

Rồi tiệc tan...

Dessert rồi mà Phát chưa chịu đưa chuỗi hột ra.

Rồi Phát bảo thằng xe đi mua đá để pha cốc nước cam quả. Tôi biết Phát còn đợi thằng xe đi thoát đã.

Mười phút sau, Phát mới ung dung nghiêm trọng mà bảo chị Tham Lượng rằng :

- Chị đã cho chúng tôi đi hát, chị đã cho chúng tôi dự bữa tiệc ngon lành bây giờ, trước tôi hãy xin cảm ơn chị, và cả anh Tham nữa, rồi tôi xin giữ đúng lời hứa hoàn lại chuỗi hạt ngọc.

Vừa nói Kỳ Phát vừa đưa chuỗi ngọc quý ra. Chị Tham vội vàng cầm lấy sung sướng bảo :

- Anh Kỳ Phát, vậy ra anh giỏi thực, anh đã tìm lấy lại được chuỗi hạt thực nhưng thủ phạm là ai hở anh ?

Kỳ Phát ngạo nghễ nhìn tôi :

- Thủ phạm thì chính anh bạn tôi đây tìm thấy đầu tiên, chính thằng xe ăn cắp.

Chị Tham cau mặt :

- Thằng khốn nạn, vậy ra không thể tin ai thực, được rồi mày sẽ ngồi tù, thằng khốn nạn.

Phát lắc đầu :

- Chị bắt tất phải tức giận, nó không còn về đây nữa đâu, nó trốn đi rồi.

- Sao anh không bắt nó lại.

- Không, vì chính tôi cho nó trốn thoát, chính tôi đã dung cho nó không bị tù, mà nó đưa trả chuỗi hạt ngọc.

Anh Tham Lương cười nhạt.

- Vậy ra anh phúc đức lắm nhỉ.

Phát nhìn thẳng vào mặt Lương gật đầu :

- Phải tôi phúc đức lắm, mà phúc đức với hết thầy mọi người.

Tham Lương vẫn mỉm cười một cách nhạo báng mà nói rằng :

- Anh Kỳ Phát, anh thực là một người giỏi; anh đã tìm ra chuỗi hội ngọc anh đã giúp chúng tôi một việc lớn.

Phát mân mê chuỗi hạt rồi gật đầu nhắc lại câu hỏi của Lương :

- Phải, tôi đã tìm được chuỗi hạt, tôi đã giúp anh được một việc lớn, phải anh cũng thấy đây chứ gì ? tôi đã tìm được chuỗi hạt ?

Tham Lương nghe giọng nói của Phát, nhìn vào chuỗi hạt rồi bỗng sầm mặt, giọng nói run run :

- Vậy ra anh tìm được chuỗi hạt ?

Lúc về đến nhà Phát nhìn tôi cười :

- Phải tôi đã tìm thấy chuỗi hội thực, anh đã hiểu chưa ?

Tôi thì chưa hiểu được chút nào cả.

Phát đánh riêm châm thuốc lá hút rồi gật đầu :

- Anh không thể hiểu được thực, vì anh không chịu nghĩ như tôi. Tôi nhận thấy thế ngay khi có chiếc danh thiếp của anh Lượng.

Tôi chợt nhớ ra, hỏi :

- Nào, bây giờ thì anh hãy nói cho tôi biết anh nhận thấy ở cái danh thiếp ấy những gì ?

Phát móc trong túi ra chiếc danh thiếp đưa cho tôi xem lại, rồi cắt nghĩa :

- Trước hết, anh hãy nhắc lại cho tôi biết, anh đã nhận thấy gì lạ ?

- Tôi chỉ nhận thấy có một chỗ chữa, chữa thêm vào chữ «ngay».

Phát gật đầu :

- Phải, có chỗ chữa, như thế không phải là tại anh Tham Lượng không cẩn thận, đây, anh thì đọc lại tầm thiếp :

«Anh Kỳ Phát

«Nếu anh rỗi rãi, thì lại chơi tôi ngay. Tôi có một việc trộm thường nhưng rất là bí mật, nếu được anh tra xét giúp cho thì hay lắm.

Thế nào anh cũng lại, và trời mưa thì anh soi com luôn thể ở đằng tôi cho vui.

Anh lại ngay.»

Tham Lượng

Kỳ Phát lại nói tiếp :

- Anh là một nhà văn, anh lại không thấy lời trong thiếp phản trái nhau ư ? Này nhé : «nếu anh có dỗi dãi» sao lại «thì lại chơi tôi ngay». Tôi đoán thấy lúc anh Tham Lượng viết thiếp mời thì chị ấy đứng ngay ở bên cạnh. Chính chị ấy bảo chồng viết thêm chữ «ngay» vào. Rồi lại : «Việc trộm thường, rất bí mật» đã «thường» lại còn «rất bí mật», đủ hiểu khi viết thiệp, chị ấy muốn mời tôi lại lắm còn anh ấy thì... không muốn ! Hai câu sau là lời chị ấy đọc, nên mới có ý khản

khoản như vậy.

Tôi ngăn người, nghĩ ngợi.

- Ủ nhỉ, tại sao anh Tham Lượng lại không muốn anh đến tra xét ?

Kỳ Phát nhìn thẳng vào tôi rồi cả cười :

- Có gì là khó hiểu : Vì anh ấy chính là thủ phạm ! Anh đề nguyên tôi kể lại «vụ trộm thường mà rất bí mật» ấy có đầu đuôi để anh nghe :

Anh Tham Lượng vốn là một người sợ vợ, nhưng anh ấy lại si tình. Anh ấy đi hát, mê đào Phụng quá thể, mà đào Phụng cũng ác, lại cứ một mực đòi anh ấy chuỗi hột, chuỗi hột có 3 viên ngọc bích. Lượng khó nghĩ quá, vì những hột vàng có thể mua đánh cho Phụng được, nhưng 3 viên ngọc quý thì lấy đâu ra. Bởi vậy cho nên muốn được lòng người yêu, lại không rắc rối với vợ, Lượng nghĩ cách thuê thợ kim hoàn làm một chuỗi hột giả, giống như in chuỗi thực nghĩa là chỉ có 3 viên ngọc bích là giả mà thôi. Rồi Lượng đợi cơ hội để đánh tráo lấy chuỗi hột của vợ.

Thì cơ hội ấy đã đến. Hôm đi xem hát Lượng khuyên vợ để chuỗi hột ấy ở nhà rồi trong giờ nghỉ, về mở két, đổi lấy chuỗi thực.

Tôi ngắt lời Kỳ-Phát :

- Nhưng tại sao anh biết thế ?

Kỳ Phát mỉm cười :

- Tôi biết là vì tôi thấy trong vụ trộm này có nhiều điều trái ngược nhau lắm. Ví dụ như việc về nhà bỏ thư. Tôi ngờ vực nên thử lại thì hôm qua tôi đã nhận thấy rõ ràng rằng : Nếu người ta đi xe mà về nhà, như anh đi hôm qua thì một lượt xe mất những 9 phút, hai lần đi về mất 18 phút, không kể còn rẽ vào bỏ thư, còn thuê xe, còn gọi cửa ở nhà. Nghĩa là ít nhất cũng phải mất 25 phút, hay hơn thế nữa. Vậy mà Lượng về nhà chỉ mất có 15, 16 phút thôi. Chẳng lẽ chạy, mà chạy cũng chẳng nhanh hơn xe kéo là mấy, do đó, tôi biết Lượng chỉ có một cách là thuê xe đạp, tôi sợ ghé ngay đến hiệu xe đạp ở cạnh nhà Hát. Cũng như anh đã biết, tôi thuê xe, lại lục sổ tìm ngày hôm thứ bảy thấy quả nhiên có chữ anh Lượng viết thuê xe lúc 10 giờ rưỡi.

Nhưng anh ấy đi đâu ? Đó là một điều cần phải biết. Tôi để ý thấy quần anh ấy có lấm đất sét, tôi biết ngay là anh ấy chỉ xuống xóm chị-em lầy lội.

Tôi gật đầu.

- Thôi, bây giờ thì tôi hiểu lắm rồi. Anh Tham-Lượng đạp vội xe về nhà, rồi, mở két thay chuỗi hột giả vào đây, rồi vội đi nên không kịp khóa két lại nữa. Xong đâu đấy, anh xuống luôn dưới xóm, trao chuỗi hột thực cho Phụng, rồi về nhà Hát Lớn. Thằng xe tình cò thấy két mở, lấy luôn chuỗi hột giả kia.

Kỳ Phát gật đầu :

- Đã đoán ra được thế, tôi chỉ còn có việc thử lại xem có đúng không thì quả nhiên đi theo đường lối ấy bằng xe đạp tôi cũng mất vừa đúng hết 17 phút, cái thời gian mà Lượng đã vắng mặt tại nhà Hát lớn rồi trở lại sau khi bức màn diễn tiếp hồi sau. Vậy tôi chỉ còn có một việc rất dễ dàng là trả lại cho chị Tham-Lượng chuỗi hột thực, chuỗi hột mà đêm qua tôi đã tráo lại của đào Phụng !

Tới đây, Kỳ-Phát ngừng lại mà hỏi tôi :

- Bây giờ thì anh hết cho tôi là một thằng đều rồi chứ?

Tôi cười, gật đầu.

Phát vỗ vai tôi, nói tiếp :

- Còn anh thì vẫn y nguyên là một thằng ngốc như thường, vì nếu cái luận lý như anh thì sự thực lộ ra, liệu Hạnh phúc gia đình nhà anh Tham Lượng có còn được toàn vẹn hay không ?

3-8-1938